

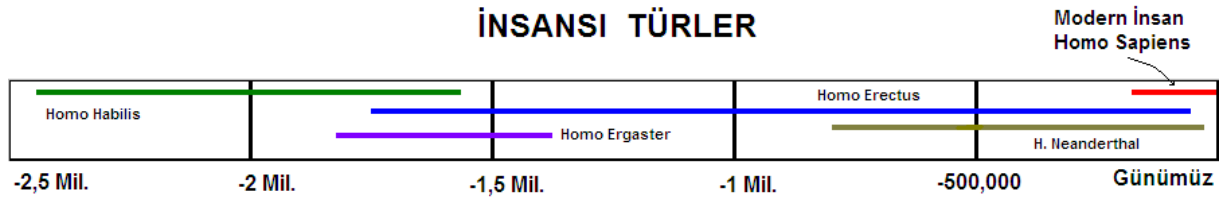
Konu: Kadim Diller ve Yazılar
Yazı: 90

Afrika'dan Çıkış

Doç. Dr. **Haluk Berkmen**

Homo Sapiens olarak adlandırılmış olan insan türünün asıl kaynağı doğu Afrika'dır. Tanzania'nın Arusha bölgesinde yapılan araştırmalar, günümüzden 2,4 Milyon yıl önce insansı türlerin bu bölgede yaşadıklarını göstermiştir. Özellikle *Oldupai* kanyonunda, ki bu isim yanlışlıkla *Olduvai* olarak tanıtılmıştır, 1959 ve 1960 yıllarında Mary ve Louis Leakey önemli keşifler yapmışlardır (1).

İnsansı türlerin zaman çizelgesini altta görüyoruz.

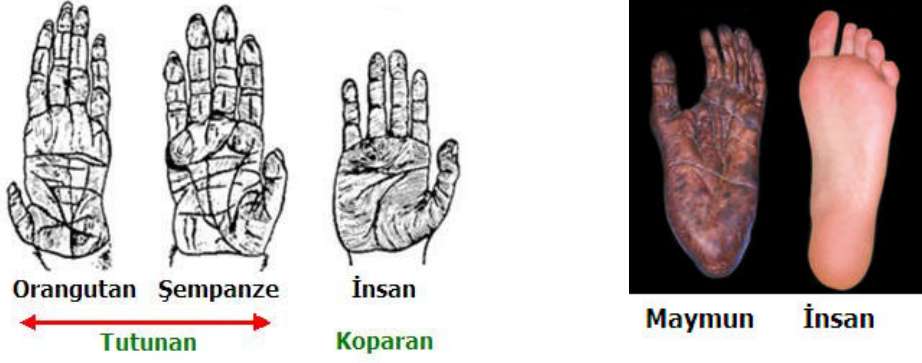

Homo Sapiens bu uzun zaman aralığının sadece son 120,000 yılında gelişmiş ve dünyaya yayılmıştır. Oldupai kanyonunu günümüzde tamamen sudan yoksun çorak bir bölgedir. Oysaki 120 bin yıl önce su dolu ve derin olmamakla birlikte çeşitli balık, yengeç ve midye türlerinin yaşadığı ince uzun bir göller bölgesiydi. Altta bu bölgeyi görüyoruz.

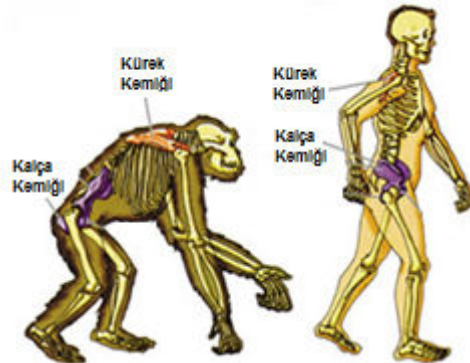
Sağdaki resimde kanyonun günümüzdeki görüntüsünü ve yaklaşan çölü görüyoruz. Bu ince uzun ve sığ göllerde yaşayan insansı türler besinlerini sudaki canlılardan elde ediyorlardı. Fakat ormanlık bölgeden buralara gelmiş olan insansılar ağaçlarda yaşamaya uygun ellere ve ayaklara sahiptiler. Sudaki canlıları yakalamak için elleri çok daha çevik olmalıydı. Dala tutunan eller koparan ellere dönüşmeliydi. İşte, bu nedenle sığ kanyonlarda yaşamını

sürdüren insansuların uzun yıllar ve pek çok nesil geçtikten sonra anatomik yapılarında değişiklikler oluşmaya başladı. Önce parmakları değişti. Başparmak yakalayıp koparmaya yardım edebilmesi için uzadı. Dört parmak ise kısaldı. Ayakta da değişiklikler oluştu. Artık ağaca tırmanmayan ve yere uzanıp yaşayan bu tür yürümek zorundaydı. Özellikle suya girdiğinde dik durmak ve iki ayak üzerinde yürümek zorundaydı. Bu bakımdan omurgası da düzeldi ve kalça kemik yapısı da değişmeye başladı.

Uzun süre suda avlanmak zorunda kalan bu insansının vücut kılları dökülmeye başladı. Sadece yüzünde ve başında kıllar kaldı. Zira bu bölgede güneş tepede iken beynini koruyacak kıllara gerek vardı. Tüm bu değişiklikler Homo Sapiens denen modern insanın oluşmasını sağladı. Üstte el ve ayaklardaki değişiklikleri görüyoruz. Geceleri açık havada yatan ve artık ağaca tırmanmayan insansı tür korunmasızdı. Kendini koruyacak çareler aramaya başladı. Öncelikle hayvanların orman yangınları sırasında ateşten korkup kaçtıklarını görmüştü. Bu bilgi onda ateşe sahip olmak isteğini doğurdu. Yine bir yıldırım düşmesi sonucu orman yanmaya başlayınca yanan bir dal alıp bulunduğu kanyonun kenarına getirmeyi başardı. Diğer insansular bundan korkmuşlardı. Ateşin tehlikeli olduğunu bildiklerinden bu olayı çığlıklarla karşıladılar. Fakat yanan dalı getirenin niyeti ateşe sahip olmaktı. Onun için etraftan topladığı dallarla bir öbek yaptı ve yanan dalla bu öbeği ateşledi. Böylece gece vakti yabani ve yırtıcı hayvanların saldırısından korunmayı başardılar.

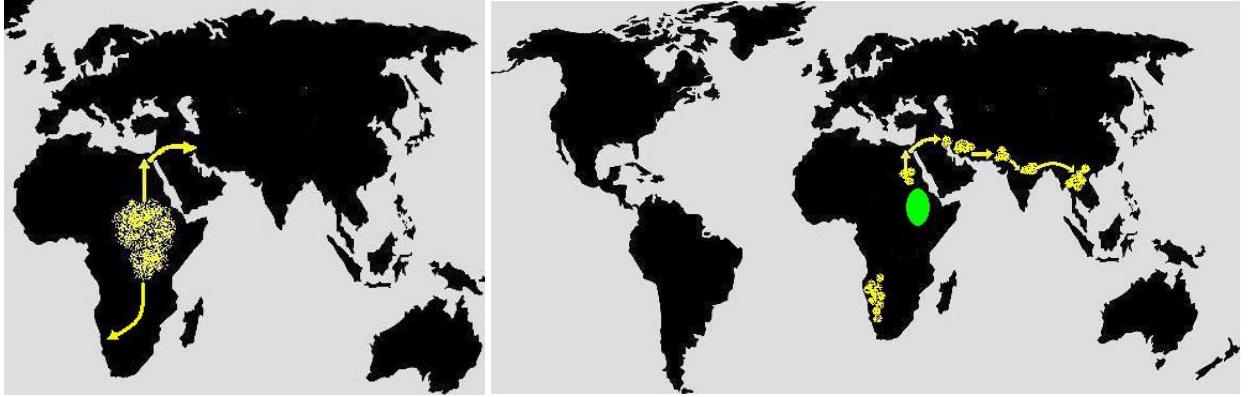
Homo sapiens beslendiği göl varlıkları sayesinde beyin için gerekli olan ve zekâyı geliştiren fosfor elementine ve diğer faydalı minarelere sahipti. Artık ormanda ağaç tepelerinde yaşayan hemcinslerinden çok daha zeki idi. Beyni de büyümeye başlamıştı. Kanyondaki yavaş hareket eden canlıları elleriyle yakalamayı başarıyordu. Fakat balık tutmak hiç de kolay değildi. Balıklar hem kaygan hem de hızlı idiler. Bir alete gerek vardı. İnce uzun bir dal parçasını zıpkın olarak kullanmayı akıl edince ilk ve en önemli silahını da icat etmiş oldu. Bu dal sayesinde balıkları hızlı bir hareketle delip avlamayı ve ayrıca kara hayvanlarına bu dalı sallayarak onları uzaklaştırmayı

başarıyordu. Dal onun hem beslenmesini hem de korunmasını sağlayan en önemli silahı oldu. Üstte tahmini bir yüz çizimini ve dik duran Homo Sapiens'in maymundan farkını görüyoruz.

Büyümeye başlayan beyni sayesinde varlığını sürdüren Homo Sapiens yeni bir tehlike ile karşı karşıyaydı. Bu tehlike de çölün yavaş yavaş yaşadığı bölgeye yaklaşmasıydı. Çölün yaklaşması günlerin daha sıcak olmasına ve kanyondaki suyun hızla buharlaşmaya başlamasına neden oldu. Sular buharlaşıp kanyon gittikçe sığlaşmaya başlayınca kanyonda yaşayan su canlıları da azalmaya başladı. Beslenme bir sorun olmaya başlamıştı. Gelişen beyni onun bu bölgeleri terk etmesi gerektiğini ve yeni yaşam alanları araması gerektiğini söylüyordu. Günümüzden yaklaşık 120,000 yıl önce bu göç başladı ve Homo Sapiens dört bir yana doğru yayılmaya başladı.

Orta Afrika bölgeleri ormanlarla doluydu. Homo Sapiens ise değişmiş ve tekrar ormanın ağaçlarına tırmanacak el ve ayak yapılarını kaybetmişti. Yürüyen ayaklara ve koparan çevik ellere sahipti. Üstelik elindeki düz dal sayesinde kendini koruyacak bir alete da sahipti. Bu bakımdan güneye ve kuzeye doğru dağılmaya karar verdi. Bir grup Afrika'nın en güney ucuna kadar yayılıp oralara yerleşti. Zira daha güneye gidemezdi. Deniz ile karşılaşmıştı. Kuzeye giden grup ise çölden kaçarak kuzey-doğu Afrika'dan önce Arap yarımadasına ve ardından kıyıyı takip ederek tüm güney Asya bölgelerine yerleşti.

Elbette ki bu göç çok uzun yıllar aldı. Üstte bu göçün yıllar içindeki gelişimini görüyoruz. Yeşil ile gösterilen bölge kanyonlar bölgesidir.

Scientific American dergisinin 16-Ekim-2015 tarihli sayısında Homo Sapiens türünün günümüzden 100,000 yıl önce güney-doğu Asya'ya ulaştığını kanıtlayan bir makale yayınlandı. Güney Çin bölgesindeki bir mağarada 47 adet insan dişi bulundu ve bunların tarihlenmesi yapıldı. Makale yaklaşık 120,000 yıl önce Homo sapiens türünün Afrika'dan göç etmeye başladığını onaylıyor (2). Bu yeni buluş yukarıdaki insan modelime destek veriyor.

Kaynaklar

- (1) https://en.wikipedia.org/wiki/Olduvai_Gorge
- (2) http://www.scientificamerican.com/article/teeth-from-china-reveal-an-early-human-trek-out-of-africa1/?WT.mc_id=SA_BS_20151016